

Rapport

I&O-zetelpeiling juni 2020

Gat tussen VVD en achtervolgers wordt groter

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Datum

juni 2020

Auteurs

Milan Driessen
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	Gat tussen VVD en achtervolgers wordt groter	4
1	Zetelpeiling	6
1.1	VVD stijgt door, D66 krabbelt op	6
1.2	Tweede partijvoorkeur	8
1.3	Thema's	9
2	Tevredenheid kabinet-Rutte III	11
2.1	Tevredenheid met kabinet Rutte III stabiel	11
3	Onderzoeksverantwoording	13

Gat tussen VVD en achtervolgers wordt groter

Opgaande lijn VVD nog niet gestopt; D66 herstelt zich iets

De VVD gaat van 43 naar 45 virtuele zetels in de I&O-peiling van juni 2020. Hoewel dit ten opzichte van de vorige peiling in mei geen significante stijging is, kunnen we zeggen dat de stijgende lijn voor de VVD nog niet is gestopt.

Hiermee laat de VVD de groep achtervolgers verder achter zich. Deze groep bestaat uit PVV (15 zetels, +1), GroenLinks (15, -1), CDA (14, +1), PvdA (13, -1), Forum voor Democratie (11, -1) en D66 (11, +3).

De coalitiepartijen stijgen licht of zijn stabiel: VVD (+2), CDA (+1), D66 (+3) en CU (blijft gelijk). D66 (11 zetels) lijkt zich iets te herstellen nadat de partij vorige maand op 8 virtuele zetels kwam.

I&O Zetelpeiling juni 2020

	TK 2017	12 mei 20	9 jun 20	t.o.v mei	t.o.v. TK17
VVD	33	43	45	+2	+12
PVV	20	13	15	+2	-5
CDA	19	13	14	+1	-5
D66	19	8	11	+3	-8
GroenLinks	14	16	15	-1	+1
SP	14	11	10	-1	-4
PvdA	9	15	13	-2	+4
ChristenUnie	5	7	7	0	+2
PvdD	5	5	4	-1	-1
50Plus	4	1	1	0	-3
SGP	3	4	4	0	+1
DENK	3	1	0	-1	-3
Forum v Democratie	2	12	11	-1	+9
Partij vd Toekomst		1	0	-1	0
Totaal	150	150	150		

De Partij voor de Toekomst van Henk Krol – die in mei op 1 zetel binnenkwam – raakt deze in deze meting weer kwijt. 50Plus daarentegen behoudt 1 zetel.

DENK verliest in deze peiling haar enige zetel en staat nu op nul zetels.

Economische onderwerpen belangrijker

De thema's *normen en waarden*, *gezondheidszorg*, *economie en overheidsfinanciën* en *duurzaamheid*, *klimaat en milieu* worden het vaakst genoemd als onderwerpen die een belangrijke rol spelen bij de partijkeuze.

Sinds de coronacrisis is het onderwerp *economie en overheidsfinanciën* belangrijker geworden: in maart noemde 26 procent dit onderwerp, nu is dat 36 procent. Inmiddels noemen kiezers het thema *economie en overheidsfinanciën* vaker dan *duurzaamheid*, *klimaat en milieu* (35%). Ook *inkomensbeleid* en *veiligheid* worden nu vaker genoemd als stemmotief dan in begin maart.

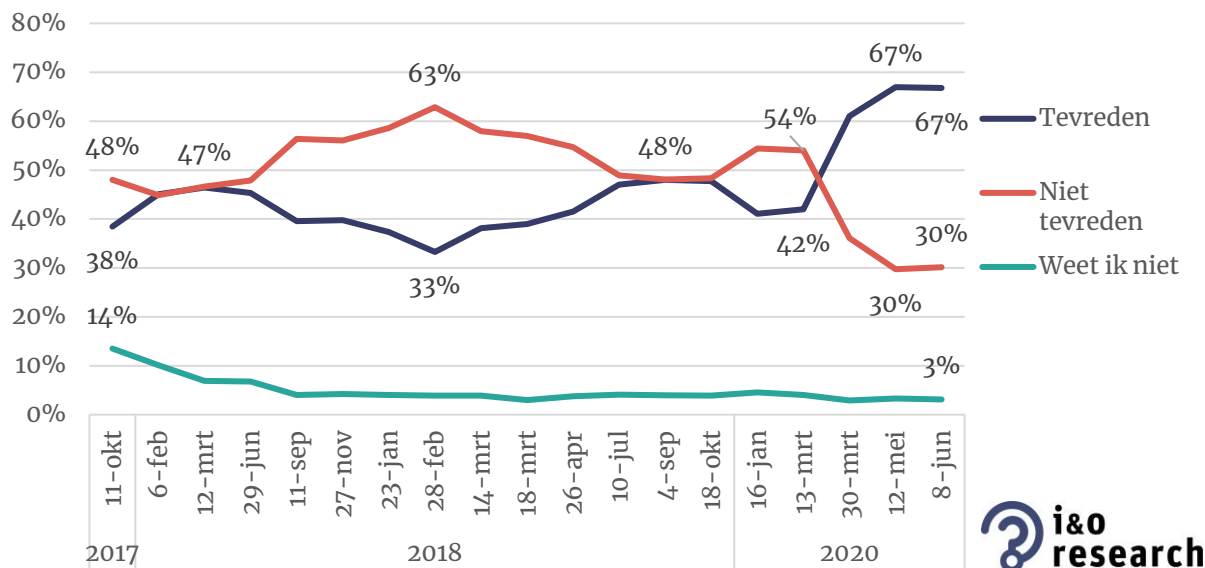

Tevredenheid met kabinet Rutte III stabiel

Twee derde van de Nederlanders is tevreden over het kabinet - Rutte III (67%), drie op de tien zijn niet tevreden met dit kabinet van VVD, CDA, D66 en CU (30%). In mei was dit precies zo. Hiermee stabiliseert de tevredenheid met het kabinet zich, nadat het aandeel tevreden Nederlanders opliep sinds het begin van de 'intelligente' lockdown (toen was 42 procent *tevreden* op 13 maart 2020).

Figuur 1

Ontwikkeling tevredenheid kabinet - Rutte III (n=3.338; Hoe tevreden of ontevreden bent u in het algemeen met het huidige kabinet - Rutte III, van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie?)

Kiezers van de coalitiepartijen zijn tevredener met het kabinet Rutte III dan kiezers van oppositiepartijen, dat is niet anders dan voorheen. PVV- en SGP-kiezers zijn minder tevreden dan een maand geleden: in mei was 36 procent van de PVV-kiezers tevreden met het kabinet, nu is dat 22 procent. In mei was 75 procent van de SGP-kiezers tevreden over het kabinet en dat daalt naar 64 procent.

In deze peiling gaf 20 procent van de FvD-kiezers aan tevreden te zijn over het kabinet, in mei was dat 16 procent.

1 Zetelpeiling

1.1 VVD stijgt door, D66 krabbelt op

De VVD gaat van 43 naar 45 virtuele zetels in de I&O-peiling van juni 2020. Hoewel dit ten opzichte van de vorige peiling in mei geen significante stijging is, kunnen we zeggen dat de stijgende lijn voor de VVD nog niet is gestopt.

Hiermee laat de VVD de groep achtervolgers verder achter zich. Deze groep bestaat uit PVV (15 zetels, +1), GroenLinks (15, -1), CDA (14, +1), PvdA (13, -1), Forum voor Democratie (11, -1) en D66 (11, +3).

D66 (11 zetels) lijkt zich iets te herstellen nadat de partij vorige maand op 8 virtuele zetels kwam. Opvallend is dat de coalitiepartijen licht stijgen of stabiel zijn VVD (+2), CDA (+1), D66 (+3) en CU (blijft gelijk).

De Partij voor de Toekomst van Henk Krol – die in mei op 1 zetel binnenkwam – raakt deze in deze meting weer kwijt. 50Plus daarentegen behoudt 1 zetel.

DENK verliest in deze peiling haar enige zetel en staat nu op nul zetels.

Tabel 1 Peiling Tweede Kamerverkiezingen in zetels

“Als er vandaag verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden, op welke partij zou u dan stemmen?”

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen (n=2.371).

	UITSLAG													P E I L I N G	
	TK 2017	mrt 19	apr 19	mei 19	juli 19	sept 19	okt 19	nov 19	jan 20	13 mrt 20	30 mrt 20	12 mei 20	9 jun 20	+/ -	+/-
														t.o.v mei	t.o.v. TK17
VVD	33	23	27	26	29	32	30	26	27	27	36	43	45	+2	+12
PVV	20	15	11	13	9	13	15	18	16	17	15	13	15	+2	-5
CDA	19	15	12	14	15	15	16	15	15	14	14	13	14	+1	-5
D66	19	11	13	10	10	11	11	11	11	10	9	8	11	+3	-8
GroenLinks	14	19	20	18	19	17	16	18	18	17	16	16	15	-1	+1
SP	14	12	10	10	8	9	7	10	9	9	9	11	10	-1	-4
PvdA	9	11	11	12	15	16	16	15	13	14	14	15	13	-2	+4
ChristenUnie	5	7	5	7	6	8	8	7	9	6	7	7	7	0	+2
PvdD	5	7	5	6	6	6	6	5	5	6	6	5	4	-1	-1
50Plus	4	5	6	5	5	7	7	6	8	10	7	1	1	0	-3
SGP	3	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	0	+1
DENK	3	2	2	3	2	1	2	1	1	1	1	1	0	-1	-3
FvDemocratie	2	20	24	22	23	11	12	14	14	15	12	12	11	-1	+9
PvdToekomst												1	0	-1	0
Totaal	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150		

Bron: I&O Research, juni 2020

Hoewel de VVD in de zetelpeiling er twee virtuele zetels bij krijgt ten opzichte van vorige maand, is de partij procentueel gelijk gebleven. De winst is te danken aan (meer) restzetels die de VVD krijgt (mede door het wegvallen van DENK en PvdT).

Tabel 2 Peiling Tweede Kamerverkiezingen in percentages

“Als er vandaag verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden, op welke partij zou u dan stemmen?”

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen (n=2.371, in percentages).

	PEILING (in %)														Marge (n=3.057)
	TK 2017	mrt 19	mrt 19	apr 19	mei 19	juli 19	sept 19	okt 19	nov 19	jan 20	13 mrt 20	30 mrt 20	12 mei 20	9 jun 20	
VVD	21,3	15,8	15,2	17,3	17,1	18,5	20,6	19,3	17,0	17,6	18,0	23,2	28,4	28,1	(26,3; 29,9)
PVV	13,1	10,0	9,7	7,6	8,3	5,7	8,7	10,2	11,9	10,7	11,0	9,9	8,4	9,9	(8,7; 11,1)
CDA	12,4	9,6	9,5	7,8	9,0	9,9	9,9	10,6	9,9	9,7	9,6	9,0	8,5	8,9	(7,8; 10)
D66	12,2	7,1	7,4	8,3	6,9	7,0	7,4	7,5	7,1	7,3	6,5	5,7	5,2	7,2	(6,2; 8,2)
GL	9,1	12,0	12,1	12,7	11,8	12,4	10,9	10,5	12,1	11,8	11,1	10,7	10,5	10,0	(8,8; 11,2)
SP	9,1	9,6	7,8	6,5	6,9	5,5	6,0	4,6	6,4	6,1	6,0	6,1	7,1	6,3	(5,3; 7,3)
PvdA	5,7	6,8	7,6	7,6	8,0	9,9	10,2	10,6	9,9	8,8	9,5	9,5	9,7	8,7	(7,6; 9,8)
CU	3,4	5,5	4,8	3,8	5,1	4,4	5,5	5,4	4,9	5,8	4,1	5,0	4,8	4,9	(4; 5,8)
PvdD	3,2	3,6	4,6	3,7	4,4	3,8	4,3	4,0	3,4	3,3	4,0	4,2	3,5	3,1	(2,4; 3,8)
50+	3,1	3,8	3,5	4,1	3,3	3,7	4,8	4,7	4,0	5,3	6,6	5,0	0,7	1,0	(0,6; 1,4)
SGP	2,1	2,1	2,4	2,8	2,8	2,3	2,9	2,7	2,9	2,7	2,6	2,8	3,1	3,1	(2,4; 3,8)
DENK	2,1	2,3	2,0	1,7	2,0	1,9	1,2	1,9	0,9	0,9	0,9	0,7	0,7	0,4	(0,1; 0,7)
FVD	1,8	11,5	13,0	15,9	14,4	14,8	7,3	7,8	9,2	9,2	9,8	7,7	8,2	7,4	(6,3; 8,5)
PvdT													0,8	0,3	(0,1; 0,5)
Anders ¹	1,5	0,4	0,6	0,3	0,1	0,3	0,3	0,2	0,4	0,6	0,4	0,4	0,3	0,8	(0,4; 1,2)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Bron: I&O Research, juni 2020

¹ Hoewel het percentage stemmen op ‘andere partij’ groot genoeg zou zijn geweest voor één zetel, gold dat niet voor een van de afzonderlijke partijen die onder ‘anders’ werden genoemd..

1.2 Tweede partijvoorkeur

Een kwart van de Nederlanders (25%) geeft aan dat geen andere partij voor hen in aanmerking komen om op te stemmen.

CDA (14%), D66 (14%) en GL (13%) komen het vaakst in aanmerking.

Vier op de tien VVD- (40%) en SGP-kiezers (42%) geven het vaakst aan dat ze geen enkele andere partij overwogen en dat hun keuze al vaststaat.

Tabel 3 Andere partijen die worden overwogen

“Zijn er andere partijen die voor u in aanmerking komen om op te stemmen?” Basis: heeft eerste voorkeur (n=2.403).

	Totaal	VVD	PVV	CDA	D66	GL	SP	PvdA	CU	PvdD	SGP	FvD
Geen andere partij, mijn keuze staat vast	25%	40%	22%	26%	18%	16%	30%	20%	29%	26%	42%	21%
VVD	9%	0%	4%	34%	22%	3%	2%	5%	13%	6%	2%	20%
PVV	7%	7%	0%	2%	1%	1%	5%	2%	2%	0%	6%	52%
CDA	14%	24%	1%	0%	8%	4%	3%	3%	28%	1%	11%	15%
D66	14%	13%	2%	9%	0%	30%	3%	23%	3%	14%	0%	0%
GroenLinks	13%	4%	0%	1%	40%	0%	17%	41%	7%	35%	0%	0%
SP	7%	1%	8%	2%	3%	20%	1%	15%	4%	19%	0%	6%
PvdA	10%	5%	1%	6%	26%	39%	20%	0%	8%	11%	0%	0%
ChristenUnie	6%	4%	1%	20%	4%	5%	4%	6%	0%	5%	31%	1%
Partij voor de Dieren	5%	2%	6%	1%	5%	17%	11%	5%	3%	0%	0%	2%
50 Plus	2%	2%	6%	3%	1%	1%	5%	1%	1%	1%	0%	2%
SGP	2%	1%	4%	3%	0%	0%	1%	0%	12%	0%	0%	3%
DENK	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Forum vr Democratie	6%	8%	50%	2%	1%	0%	6%	1%	3%	5%	10%	0%
PvdT (Henk Krol)	2%	2%	6%	2%	0%	2%	5%	2%	1%	5%	0%	3%
Anders	1%	0%	1%	0%	2%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	0%

1.3 Thema's

De thema's *normen en waarden*, *gezondheidszorg*, *economie en overheidsfinanciën* en *duurzaamheid, klimaat en milieu* worden het vaakst genoemd als onderwerpen die een belangrijke rol spelen bij de partijkeuze.

Sinds de coronacrisis begon is het onderwerp *economie en overheidsfinanciën* belangrijker geworden: in maart noemde een 26 procent dit onderwerp, nu is dat 36 procent. Inmiddels noemen kiezers het thema *economie en overheidsfinanciën* vaker dan *duurzaamheid, klimaat en milieu* (35%). Ook *inkomensbeleid* en *veiligheid* worden nu vaker genoemd als stemmotief dan in begin maart.

Tabel 4
Onderwerpen die een rol spelen bij de partijkeuze

Welke onderwerpen spelen een belangrijke rol voor uw partijkeuze? (% , meerdere antwoorden mogelijk)

Basis: heeft eerste voorkeur (n=2.403).

	Febr 2017	Febr 2019	Mrt 2019	Sept 2019	Nov 2019	13 Mrt 2020	30 mrt 2020	12 mei 2020	9 jun 2020
Normen en waarden	42	42	43	44	43	42	45	46	48
Gezondheidszorg	54	40	42	42	41	37	44	40	40
Economie / overheidsfinanciën	29	30	29	29	28	26	30	33	36
Duurzaamheid / klimaat / milieu	26	36	39	38	38	33	35	38	35
Veiligheid	34	29	30	29	30	25	28	28	32
Werkgelegenheid	33	26	30	25	23	23	31	31	31
Europese Unie	30	28	29	30	31	26	29	24	30
Sociale voorzieningen / armoede(bestrijding)	42	36	36	35	32	33	35	29	30
Onderwijs	35	32	34	28	28	30	28	23	28
Immigratie en asiel	30	33	31	31	29	23	28	26	27
Inkomensbeleid	27	27	28	32	27	28	26	23	27
Inspraak en democratie	18	23	24	20	20	19	23	23	25
Ethische zaken (euthanasie, abortus, homoseksualiteit e.d.)	19	22	20	24	21	21	22	21	24
Relatie autochtone Nederlanders en migranten	28	23	22	21	18	23	19	19	21
Woningmarkt / huren	14	18	19	22	20	19	17	18	19
Leefbaarheid in de wijken	20	20	21	19	17	15	17	17	19
Energie	16	23	23	19	17	14	13	15	14
Dreiging van terrorisme	20	17	16	14	17	15	13	12	13
Verkeer en (openbaar) vervoer	10	15	18	16	15	12	13	13	12
Religieuze zaken	12	11	10	11	11	11	10	10	10
Dierenwelzijn	8	8	7	7	7	6	6	8	10
Kunst / cultuur	9	12	11	11	11	9	10	10	9
Anders	4	4	4	3	3	3	3	5	5

Tabel 5

Onderwerpen die een rol spelen bij de partijkeuze

Welke onderwerpen spelen een belangrijke rol voor uw partijkeuze? (% naar partij van 1ste voorkeur)

Basis: heeft eerste voorkeur (n=2.403).

	Totaal	VVD	PVV	CDA	D66	GL	SP	PvdA	CU	PvdD	SGP	FvD
Normen en waarden	48	48	52	69	36	28	41	41	69	31	78	50
Gezondheidszorg	40	35	42	47	38	32	78	51	42	25	46	25
Economie / overheidsfinanciën	36	63	27	39	27	13	26	23	11	18	19	35
Duurzaamheid / klimaat / milieu	35	18	12	21	63	87	26	45	45	86	13	27
Veiligheid	32	44	58	34	10	7	19	21	22	3	31	44
Werkgelegenheid	31	52	19	26	15	12	43	47	16	9	11	19
Sociale voorzieningen / armoede(bestrijding)	30	9	25	28	21	49	77	66	44	23	25	18
Europese Unie	30	29	48	21	45	23	8	29	11	13	19	62
Immigratie en asiel	28	22	79	12	16	23	8	19	20	11	14	73
Inkomensbeleid	27	34	14	17	15	26	56	47	13	8	20	14
Onderwijs	27	20	16	28	62	26	30	38	34	12	37	19
Inspraak en democratie	25	28	29	20	26	19	26	23	17	10	10	51
Ethische zaken (euthanasie, abortus, homoseksualiteit e.d.)	24	16	14	14	44	38	23	25	45	26	71	13
Relatie autochtone Nederlanders en migranten	21	9	48	11	15	26	17	28	22	8	7	48
Woningmarkt / huren	19	15	14	17	13	20	48	36	14	12	4	19
Leefbaarheid in de wijken	19	9	35	22	6	14	34	28	14	19	6	29
Energie	14	9	7	11	19	35	12	12	6	23	4	19
Dreiging van terrorisme	13	14	48	7	2	1	4	4	4	2	9	31
Verkeer en (openbaar) vervoer	12	17	5	10	7	18	14	9	5	15	4	10
Religieuze zaken	10	1	14	22	0	1	2	3	56	2	92	4
Kunst / cultuur	10	3	5	5	23	23	13	19	2	13	2	7
Dierenwelzijn	9	2	11	2	4	17	11	4	4	85	6	4
Anders	5	7	1	10	4	3	4	1	2	3	2	4

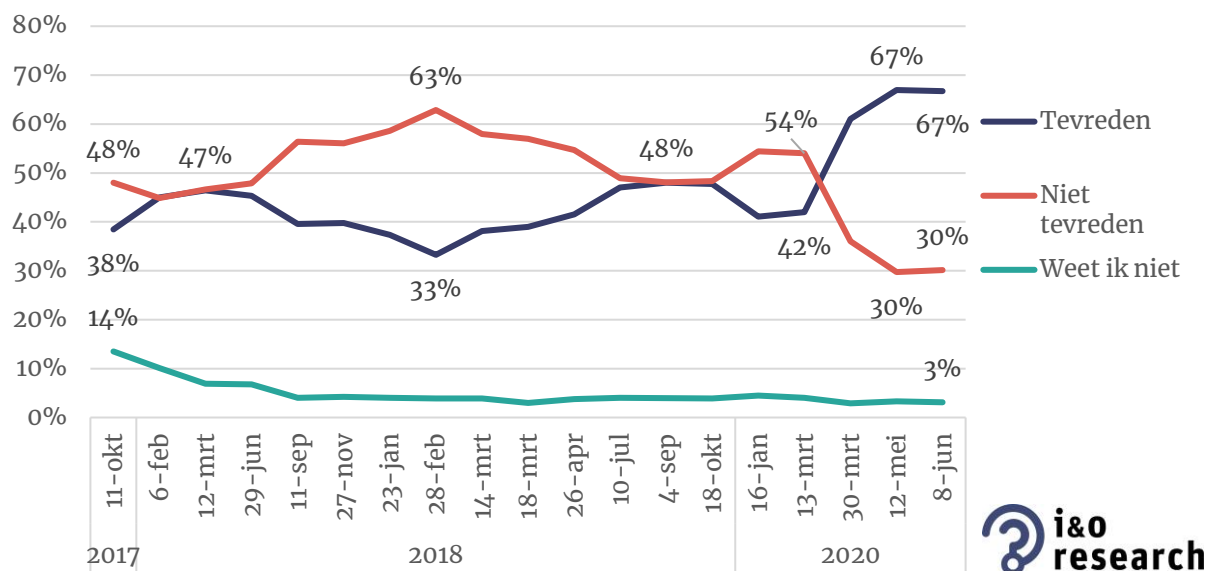
2 Tevredenheid kabinet-Rutte III

2.1 Tevredenheid met kabinet Rutte III stabiel

Twee derde van de Nederlanders is tevreden over het kabinet-Rutte III (67%), drie op de tien zijn niet tevreden met dit kabinet van VVD, CDA, D66 en CU (30%). In mei was dit precies zo. Hiermee stabiliseert de tevredenheid met het kabinet zich, nadat het aandeel tevreden Nederlanders opliep sinds het begin van de ‘intelligente’ lockdown (42 procent tevreden op 13 maart 2020).

Figuur 2

Ontwikkeling tevredenheid kabinet-Rutte III (n=3.338; Hoe tevreden of ontevreden bent u in het algemeen met het huidige kabinet-Rutte III, van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie?)

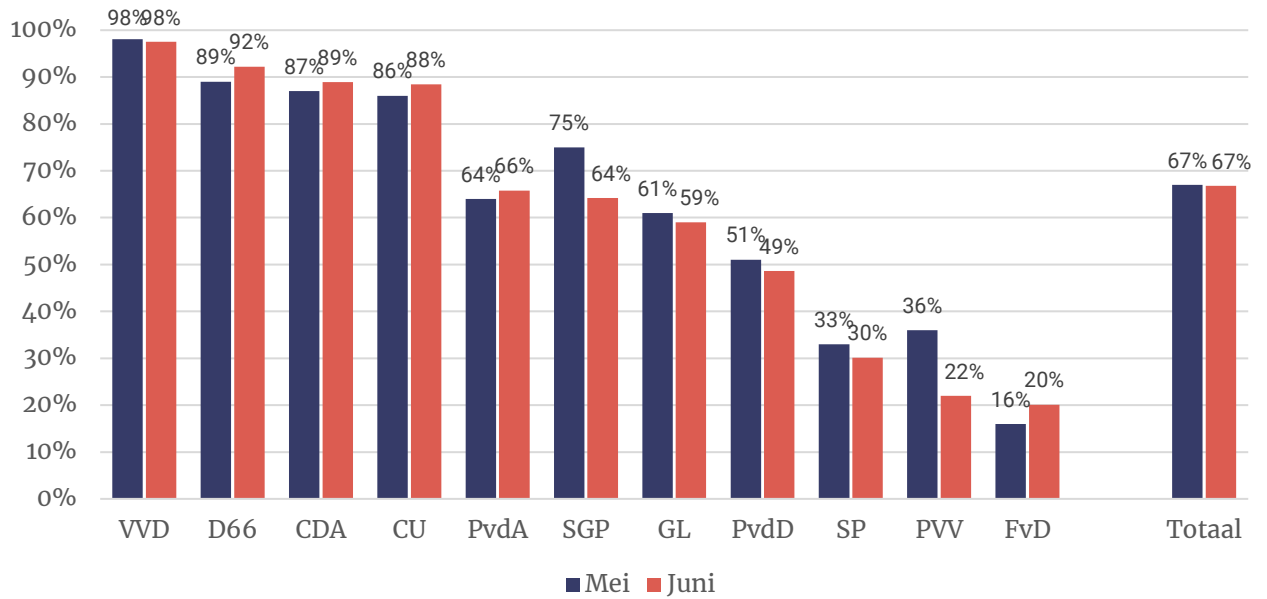

Kiezers van de coalitiepartijen zijn tevredener met het kabinet Rutte III dan kiezers van oppositiepartijen, dat is niet anders dan voorheen. PVV- en SGP-kiezers zijn minder tevreden dan een maand geleden: in mei was 36 procent van de PVV-kiezers tevreden met het kabinet, nu is dat 22 procent. In mei was 75 procent van de SGP-kiezers tevreden over het kabinet en dat daalt naar 64 procent.

In deze peiling gaf 20 procent van de FvD-kiezers aan tevreden te zijn over het kabinet, in mei was dat 16 procent.

Figuur 2

Tevredenheid met kabinet Rutte III in percentage 'tevreden' naar politieke partijvoorkeur (n=3.338; Hoe tevreden of ontevreden bent u in het algemeen met het huidige kabinet -Rutte III, van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie?)

3 Onderzoeksverantwoording

I&O Research voerde dit een landelijk representatief onderzoek uit onder 3.338 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het onderzoek vond plaats van vrijdag 5 tot dinsdagochtend 9 juni 2020.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers (3.226) is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 112 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van Panel Inzicht.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent.

Bij een steekproef van $n=3.152$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 1,8 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

